

III Міжнародна науково-практична конференція науково-педагогічних, педагогічних працівників і молодих учених

**ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПРОФЕСІЙНОГО
СТАНОВЛЕННЯ ФАХІВЦЯ В ІННОВАЦІЙНОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ**

матеріали конференції

17-18 квітня 2025 р.

Матеріали
III Міжнародної науково-практичної конференції
науково-педагогічних, педагогічних працівників
і молодих учених

**«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ
ФАХІВЦЯ В ІННОВАЦІЙНОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ»**
(17-18 квітня 2025 р.)

3rd international scientific and practical conference of
scientific and pedagogical, pedagogical staff and young
scientists

**THEORY AND PRACTICE OF THE EXPERT'S
PROFESSIONAL FORMATION IN
THE INNOVATIVE SOCIOCULTURAL AREA**

Proceedings
(17-18 April 2025)

Electronic edition

Dnipro – 2025

УДК 378:371.134:316.61

Т 33

Організаційний комітет:

С.Б. Холод, доктор економічних наук, професор, ректор, ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», Україна – голова оргкомітету;

Н.П. Волкова, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології та педагогіки, ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», Україна – заступник голови;

О.О. Лаврентьєва, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, Криворізький державний педагогічний університет», Україна – заступник голови;

Л.М. Рибалко, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету фізичної культури та спорту, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Україна;

О.В. Лебідь, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри психології та педагогіки, ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», Україна;

О.П. Крупський, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри маркетингу та міжнародного менеджменту, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна;

С.Г. Абасова, доктор філософії, доцент, провідний науковий співробітник Інституту економіки Міністерства освіти та науки Азербайджана, Азербайджан.

Т33

Теорія і практика професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі: Матеріали 3-ї Міжнародної науково-практичної конференції науково-педагогічних, педагогічних працівників і молодих учених, Дніпро, 17-18 квітня 2025 р. [Електронне видання]. Дніпро: Університет ім. Альфреда Нобеля, 2025. 283 с.

ISBN 978-966-434-605-1

До збірки увійшли матеріали учасників Міжнародної науково-практичної конференції. Головна тематика представлених доповідей відповідає напрямом роботи конференції: висвітлено теоретичні і методологічні засади розвитку професійної освіти в Україні в контексті євроінтеграції; окреслено сучасні парадигми в створенні соціокультурного середовища закладу освіти; розкрито зарубіжний досвід організації професійної підготовки молоді та освіти дорослих; схарактеризовано технологічний інструментарій в забезпеченні якості освітнього процесу.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

© Університет імені
Альфреда Нобеля, 2025

6. Предко В. В., Сомова О. О. Вплив війни на зміну рівня стресу та стратегій збереження життєстійкості українців. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Психологія*. 2022. Т. 33(72), № 4. С. 89–98.

7. Титаренко Т. М. Особистість перед викликами війни: психологічні наслідки травматизації. *Проблеми політичної психології*. 2017. Вип. 5. С. 3–10.

8. Хаустова О. О., Лещук І. В. Понад рік війни та втрат: відродження з попелу горя для творення нового життя. *Український медичний часопис*. 2023. № 1 (153). Т. 2. Спецвипуск I/II. URL: <https://api.umj.com.ua/wp/wp-content/uploads/2023/03/5243.pdf>.

9. Brent D., Melhem N., Donohoe M. B. et al. (2009) The incidence and course of depression in bereaved youth 21 months after the loss of a parent to suicide, accident, or sudden natural death. *American Journal of Psychiatry*. 2009. № 166(7). P. 786–794.

10. Heeke C., Kampisiou C., Niemeyer H. et al. A systematic review and meta-analysis of correlates of prolonged grief disorder in adults exposed to violent loss. *European Journal of Psychotraumatology*. 2017. № 8(Sup. 6).

Б. І. Шуть,
здобувач ступеня доктора філософії,
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія
Кондратюка», м. Полтава, Україна

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ З КІОКУШИН КАРАТЕ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У сучасних умовах розвитку спорту особливе значення має якісна підготовка тренерів з бойових мистецтв, зокрема з кіокушин карате, у системі вищої освіти. Це зумовлено не лише зростаючим попитом на фахівців цієї галузі, а й необхідністю впровадження новітніх педагогічних, психологічних і тренувальних підходів до підготовки спортсменів.

Педагогічна сфера постійно розвивається, а передовий досвід стає визначальним для досягнення високих стандартів навчання та формування професійних якостей майбутніх тренерів. Усе це спонукало до нового бачення підготовки майбутніх викладачів фізичної культури та спорту, спрямування її на потреби людини й держави у професійних, всебічно розвинених спеціалістах. У закладі

вищої педагогічної освіти професійна підготовка майбутніх тренерів є цілісним процесом засвоєння й закріплення загальнопедагогічних і фахових знань, умінь, навичок, ознайомлення з передовим педагогічним досвідом. Результатом підготовки є стан готовності майбутніх тренерів до професійної діяльності

Башавець Н. А., Кіндзер Б. М., Таймасов Ю. С., Артеменко В. В та ін. у своїх роботах вважали, що прикладні професійні компетентності тренерів з одноборств становлять ключову характеристику, яка визначає спортивну кваліфікацію спортсменів-одноборців і суттєво впливає на їхню готовність до змагальної діяльності у різних умовах. Окрім цього, сьогодні особливої ваги набуває вдосконалення професійних компетентностей тренерів не лише з одноборств, а й з інших видів спорту, зокрема в частині застосування сучасних педагогічних технологій як під час самостійної роботи, так і у системі професійної підготовки. Це сприяє якісному та інтенсивному формуванню професійних компетентностей у спортсменів-одноборців [1].

Ми поділяємо точку зору науковців, оскільки прикладні професійні компетентності тренерів з кіокушин карате є визначальним чинником, що впливає на рівень підготовки спортсменів.

Башавець Н. А., Федорищак Р. Л., Бондарович О. П., Овчарук В. В., Рубан А. К у своїх роботах зауважили, що професійна компетентність тренерів із різних видів спорту є визначальним фактором у їхній професійній діяльності. Її формування і розвиток розпочинається ще у студентські роки під час здобуття фахової освіти, однак без подальшого вдосконалення, саморозвитку та самонавчання рівень компетентності може залишатися на початковому рівні молодого спеціаліста [2].

Підготовка майбутніх тренерів розглядається як процес, що охоплює науково та методично обґрунтовані заходи, спрямовані на формування за період навчання необхідного рівня професійної компетентності. Це забезпечує здатність організовувати фізичне виховання та проводити навчально-тренувальні заняття з кіокушин карате відповідно до сучасних вимог.

Рибалко Л. М., Оніщук Л. М. у своїх роботах приділяли велику увагу до самостійної організації навчального процесу. Самостійна робота майбутніх фахівців фізичної культури і спорту сприяє підвищенню їх рухової активності, раціональному використанню вільного часу, а також удосконаленню та закріпленню знань з

фізичної культури. Крім того, така організація діяльності формує у студентів потребу регулярно займатися фізкультурно-оздоровчою активністю, а також розвиває вміння й навички організовувати навчально-тренувальний процес для учнівської молоді [8].

Ми погоджуємось з думкою науковиць, адже організація самостійної роботи тренерів з кіокушин карате сприяє підготовці спортсменів.

Практична спрямованість навчального процесу є однією з основних ознак передового педагогічного досвіду. Тренер із кіокушин карате сучасного покоління постійно вдосконалює методи підготовки спортсменів до реальних ситуацій, які можуть виникнути у їхній майбутній професійній діяльності. Такий підхід не лише сприяє ефективному засвоєнню теоретичного матеріалу, а й формуванню необхідних професійних умінь і навичок.

Найвищою оцінкою знань та навичок, отриманих під час навчально-тренувальних занять з кіокушин карате, є застосування їх у змагальній діяльності. Реалізація змагальної діяльності може бути здійснена під час навчально-тренувального заняття. Жага та воля до перемоги є ключовим фактором у становленні спортсмена.

Регулярна участь у спортивних заходах має позитивний вплив не тільки на результати спортсмена, а і на сам процес навчально-тренувальних занять. Участь у спортивних заходах допомагає покращити техніку виконання, тактичні рішення та фізичну підготовленість. Сам факт участі може стати джерелом натхнення і підвищити впевненість у собі. Важливим є участь у спортивних заходах не тільки спортсменів, а і тренерів, які можуть ознайомитись з плануванням і проведенням спортивних заходів [6].

Досить часто можна спостерігати, що на тренуванні спортсмен показує набагато кращий результат, ніж на змаганнях. Слід зазначити, що є діти, у яких це відбувається навпаки, на змаганнях спортсмен демонструє високі результати, незважаючи на певні проблеми у тренувальному процесі.

Все це зумовлено індивідуальністю кожного спортсмена. Під час тренувань зазвичай немає такого тиску як під час змагань. Тому необхідно готуватись не лише фізично, а і морально, пропрацювати свої страхи, переживання, нервування [3].

Ураховуючи рівень підготовки спортсменів, потрібно вміло та доцільно використовувати індивідуалізований підхід до навчання. Розроблення програм, які враховують особливі потреби та завдання спортсменів, мають позитивний вплив як на результат навчання, так

і на навчально-тренувальний процес.

Варто забезпечувати, щоб у вправах моделювалися не тільки сенсорні і перцептивні елементи (те, що бачить і чує спортсмен), але й психологічне напруження, що складається з впливу суперника, глядачів. Для цього необхідно на тренуваннях включати елемент змагання. Крім того, треба здійснювати виконання змагальних вправ на тлі стомлення спортсмена [4].

Плачинда Т. С. зазначала, що метаморфози останніх років – глобальна пандемія, негативний вплив війни на ментальне здоров'я, а також поширення гіподинамії серед молоді внаслідок дистанційної та змішаної форми навчання – призвели до різкого зниження рівня здоров'я населення України, і ця тенденція, на жаль, зберігається. Вирішальна роль у подоланні цієї проблеми належить фахівцям із фізичної культури та спорту, особливо тренерам, адже саме вони здатні формувати позитивну мотивацію і стимулювати людей дотримуватися здорового способу життя: регулярно виконувати фізичні вправи, більше часу проводити на свіжому повітрі, брати участь у спортивних секціях і надавати перевагу здоровому харчуванню [7].

На нашу думку, дотримання здоров'язбережувального компоненту є досить важливим. Тренери з кіокушин карате мають першочергово забезпечувати дотримання здоров'язбережувального компоненту

Отже, підготовка тренерів з кіокушин карате у закладах вищої освіти повинна ґрунтуватися на поєднанні глибоких теоретичних знань та практичної орієнтації навчального процесу. Важливим є забезпечення системного підходу до формування професійної компетентності майбутніх фахівців, що включає розвиток педагогічних, психологічних та методичних навичок. Особлива увага має приділятися індивідуалізації навчання, психологічній підготовці спортсменів і залученню студентів до участі у змагальній діяльності. Практичний досвід, отриманий у процесі навчально-тренувальних занять, участі в змаганнях та взаємодії з професійними тренерами, є ключовим чинником формування висококваліфікованого спеціаліста. Тільки за умови активної інтеграції теоретичних знань і практичних умінь майбутні тренери зможуть ефективно реалізовувати себе у сфері кіокушин карате та фізичної культури в цілому.

Список використаних джерел

1. Башавець Н. А., Кіндзер Б. М., Таймасов Ю. С., Артеменко В. В.

Удосконалення професійних компетентностей тренерів з одноборств. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*: зб. наук. пр. Запоріжжя : КПУ, 2020. Вип. 73. С. 47–53.

2. Башавець Н. А., Федоришак Р. Л., Бондарович О. П., Овчарук В. В., Рубан А. К. Вдосконалення професійної компетентності тренерів різних видів. *Вісник науки і освіти*. 2023. С. 402–414.

3. Бальсевич В. К. Основи професійної підготовки майбутніх тренерів: підручник. Київ : Вища школа, 2018. 320 с.

4. Гулько Т., Рибалко Л. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичної культури та спорту в умовах воєнного стану в Україні. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. 2023. Вип. 2(10). С. 20–27.

5. Дубогай О. Д., Кравченко Т. А. Професійна підготовка у галузі фізичного виховання та спорту. Вінниця: Нова книга, 2021. 272 с.

6. Іванов І. С. Теорія і практика підготовки фахівців з фізичної культури та спорту: навч. посіб. Харків: Основа, 2019. 280 с.

7. Плачинда Т. С. Здоров'язбережувальна компетентність тренерів. *Тези 76-ї наукової конференції професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*. ТОМ 2 (Полтава, 14 травня – 23 травня 2024 року). Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2024. С. 346–348.

8. Рибалко Л. М. Світовий досвід фізкультурно-оздоровчої діяльності у закладах вищої освіти. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури. *Фізична культура і спорт : Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова* : зб. наук. пр. / за ред. : О. В. Тимошенка. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. Вип. 3К(110)19. С. 487–491.

9. Рибалко Л. М. Дидактичні умови та способи оптимізації навчально-тренувального процесу в системі підготовки спортсменів. *Біомеханіка*. 2020. № 2. С. 111–121.

10. Рибалко Л. М., Оніщук Л. М. Підготовка майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до самостійної організації навчально-тренувального процесу. *Моделювання компетентнісної професійної освіти в контексті євроінтеграції*: монографія [Електронне видання] / кол. авт; за заг. ред. : проф. Н. П. Волкової. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. С. 276–289.